

Öğretmen Adaylarının Kültürel Değerlere Duyarlı Eğitime Hazırbulunuşluk Düzeylerinin Belirlenmesi

Nebi ALTUNOVA¹ , Barış KALENDER²

Öz: Bu araştırmanın amacı, öğretmen adaylarının kültürel değerlere duyarlı eğitime hazırbulunuşluk düzeylerini belirlemektir. Araştırma, betimsel tarama modelinde olup tabakalı örnekleme yöntemi ile belirlenen 350 öğretmen adayıyla yürütülmüştür. Çalışmada veri toplama aracı olarak Karataş ve Oral (2017) tarafından geliştirilen “Kültürel Değerlere Duyarlı Eğitime Hazırbulunuşluk Ölçeği” kullanılmıştır. Verilerin analizinde betimsel istatistikler, t testi ve ANOVA kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda, öğretmen adaylarının kültürel değerlere duyarlı eğitime hazırbulunuşluk düzeylerinin yüksek, kişisel hazırbulunuşluk düzeylerinin çok yüksek, mesleki hazırbulunuşluk düzeylerinin ise yüksek düzeyde olduğu belirlenmiştir. Öğretmen adaylarının kültürel değerlere duyarlı eğitime hazırbulunuşluk ölçeğinden aldıkları puan ortalamaları cinsiyet, yaş ve yaşamın büyük bölümünün geçtiği yer değişkenine göre anlamlı farklılık göstermezken, sınıf düzeyi ve öğrenim görülen program değişkenlerine göre anlamlı farklılık göstermiştir. Ölçekten alınan toplam puanlarda ve mesleki hazırbulunuşluk alt boyutunda ara sınıflar ile son sınıf düzeyi arasında son sınıf düzeyi lehine anlamlı fark oluşmuştur. Öğrenim görülen program değişkeni baz alınarak yapılan Scheffe testi sonucunda toplam puan ortalamaları arasında Dil eğitimi ile ilgili alanlardaki öğrenciler ile diğer alanlardaki öğrenciler arasında Dil eğitimi alanlarındaki öğrenciler lehine anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar kelimeler: Öğretmen adayları, kültürel değerlere duyarlı eğitim, hazırbulunuşluk düzeyi

Investigating the Readiness Levels of Teacher Candidates for Culturally Relevant/Responsive Teaching

Abstract: The purpose of this research is to determine the readiness level of teacher candidates for culturally relevant/responsive teaching. The research is in the descriptive survey model and was carried out with 350 teacher candidates determined by the stratified sampling method. The "Culturally Relevant/Responsive Teaching Readiness Scale" developed by Karataş and Oral (2017) was used as a data collection tool in the study. Descriptive statistics, t-test and ANOVA were used in the analysis of the data. As a result of the research, it was determined that the culturally relevant/responsive teaching readiness levels of the teacher candidates are high, their personal readiness levels are very high, and their professional readiness levels are high. While the mean scores of teacher candidates from the culturally relevant/responsive teaching scale did not differ significantly according to gender, age and the place where most of their life was spent, it showed a significant difference according to the variables of grade level and the program studied.

¹ Arş. Gör., Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, nebaltunova@yyu.edu.tr, 0000-0002-5913-560X

² Arş. Gör., Gaziantep Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, bkalender@gantep.edu.tr , 0000-0002-4175-7099

Atf için/To cite: Altunova, N. & Kalender, B. (2022). Öğretmen adaylarının kültürel değerlere duyarlı eğitime hazırbulunuşluk düzeylerinin belirlenmesi. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(1), 119-135. <https://doi.org/10.33711/yyuefd.1078099>

Geliş Tarihi: 23.02.2022 Kabul Tarihi: 11.04.2022 Makale Türü: Araştırma Makalesi

In the total scores obtained from the scale and in the sub-dimension of vocational readiness, there was a significant difference between the middle grades and the senior grade level in favor of the senior grade level. As a result of the Scheffe test, which is based on the program variable studied, it has been determined that there is a significant difference between the total score averages between the students in the fields related to language education and the students in other fields in favor of the students in the fields of language education.

Keywords: Pre-service teachers, culturally relevant/responsive teaching, level of readiness

Giriş

Kültür kavramı en temel anlamda, bir toplumda yaşayan insanların yaşam biçimi olarak tanımlanabilir (Varış, 1994). Kültür olgusunun kökleri uzak geçmişe dayanmaktadır. İnsanlar geçmişten beri inandıkları, doğru kabul ettikleri tutum, değer ve davranışları kültür çatısı altında günümüze kadar sürdürmüşlerdir (Göçer, 2012; Pessoa vd., 2009). İnsan yaşamında derin etkilere sahip olan kültürün izlerini giyimden, konuşmaya, beslenme alışkanlıklarından, mimariye vb. birçok alanda görmek mümkündür (Göçer, 2018). İnsanların düşünme biçimi de kısmen içinde bulunduğu kültüre göre şekillenmektedir. Bireyin yaşamında maddi ve manevi alanda kendini hissettiren kültür, insan yaşamıyla adeta bütünleşmiştir (Göçer, 2012). Bu bağlam içerisinde insanoğlunun var olduğu her yerde kültürel izlerin de var olduğunu söylemek mümkündür.

Birey, yaşadığı toplumdan ve toplumun kültüründen soyutlanamaz. Bir bireyin günlük hayattaki tutum ve davranışlarından, düşünce yapısına kadar ait olduğu kültürün izlerini görmek mümkündür. Birey gittiği her yere ait olduğu kültürü de beraberinde götürmektedir (Erdoğan, 2016). Erken çocukluktan itibaren başlayan eğitim sürecine dâhil olan birey, okul yaşamına ait olduğu kültürü de taşımaktadır. Dolayısıyla da günlük yaşamında ailesinden ve toplumdan gördüğü pratikleri okul ortamına taşımaktadır (Erdiller-Yatmaz vd., 2018). Okula başlayan çocuk tutum ve davranışlarında kültürel öğeler sergilediğinden öğretmenin çocuğu anlamasının yolu çocuğun ait olduğu kültürü bilmesi ve anlamasından geçmektedir. Bu bakımdan öğretmenin okulun bulunduğu çevrenin kültürünü bilmesi, eğitim sürecinde kültürel pratikleri dikkate alması ehemmiyet taşımaktadır. Bu ehemmiyete binaen öğretme-öğrenme sürecinde karşımıza kültürel değerlere duyarlı eğitim kavramı çıkmaktadır.

Kültürel değerlere duyarlı eğitim, okula devam eden bütün öğrencilerin kültürlerini, duygusal ve sosyal geçmişlerini, bilişsel şemalarını, deneyimlerini, dil ve etnik köken gibi farklı kültürel değerleri eğitim sürecinin her aşamasına katarak çok yönlü becerilere sahip olmalarını sağlamayı amaçlayan bir eğitim yaklaşımı olarak tanımlanabilir (Kotluk & Kocakaya, 2018). Kültürel değerlere duyarlı bir eğitim ortamında öğrencilerin kendilerini ekstra rahat, huzurlu ve kıymet sahibi ve güvende hissedecekleri, yanlışa düşmekten korkmayacakları ve öğretme-öğrenme sürecine kolaylıkla dâhil olabilecekleri için özgüvenli ve girişken davranacakları belirtilmektedir (Wyatt, 2014). Eğitim sürecinde hiçbir çocuğun gözden çıkarılmayacağı anlayışından hareketle öğretmenlerin sınıf ortamında böyle bir yaklaşımı benimsemeleri her halükarda eğitim sürecine olumlu yansiyacaktır.

Kültürel değerlere duyarlı eğitimin ortaya çıkışı ve kendini okul programlarında hissettirmesi Amerika Birleşik Devletleri'ndeki okulların ırk ayrımının kaldırıldığı 1970'li ve 1980'li yıllara denk gelmektedir (May & Sleeter, 2010). Paris ve Ball (2009) farklı kültürlerden gelen öğrencilerin eğitiminde pedagojik ve programa ilişkin yeniliklerin ortaya çıktığı bir dönem

olmasından dolayı bu dönemi altın çağ olarak adlandırmıştır. Kültürel değerlere duyarlı eğitim modelleri kendi aralarında küçük farklılıklar gösterse de, May ve Sleeter (2010) bu eğitim yaklaşımının ırk, kültür ve eğitim bağlamını yokmuş gibi ele alan yenilikçi eğitim reformlarına büyük katkılarının olduğunu savunmaktadır. Çağdaş eğitim programları kasıtlı olarak bağlam körü olacak şekilde tasarlanmaktadır ve geçmiş yaşantıları ne olursa olsun tüm öğrencileri eşit olarak kabul etmektedir. May ve Sleeter'e göre (2010) kültürel değerleri dikkate alan öğretim şekli hakkında oldukça fazla araştırma olmasına rağmen, kültürel değerlerin öğrenci başarısı üzerindeki etkisini inceleyen araştırma sayısı az olduğundan kültürel değerlerin programa yansımaları da az olmuştur. Yapılandırmacı eğitim kuramına göre öğrenci bilgiyi yapılandırırken bağlamdan ve ön yaşantılarından yararlanmaktadır (Hein, 1991). Öğrencinin ön yaşantıları kültürel değerlerle şekillendiğinden öğretme-öğrenme sürecinde kültürel değerlerin önemi artmaktadır. Dolayısıyla da eğitim öğretim faaliyetlerini yürüten öğretmenin öğretim sürecini tasarlarken kültürel değerleri de göz önüne alması yararlı olabilir.

Öğretmenlerin üniversitedeki lisans dönemi ve meslek hayatı dönemlerinde kültürel değerler ya da bu değerlere duyarlılığın ön plana çıktığı eğitim ile ilgili zorunlu bir ders ya da eğitim bulunmamaktadır. Ancak öğretme-öğrenme esnasında kültürel değerleri dikkate alarak ders işlemenin önemli olduğu farklı araştırmalarda ifade edilmiştir (Aronson & Laughter, 2016; Başbay & Bektaş, 2010; Jackson & Boutte, 2018; Kotluk & Kocakaya, 2018; Morrison, vd., 2008; Nash, 2018). Buradan hareketle öğretmenlerin bu konudaki hazırlıklarının nitelikli eğitim noktasında etkili olduğu söylenebilir. Hizmet öncesi dönemden itibaren öğretmenlerin bu konudaki yeterlik düzeylerinin geliştirilmesinin meslek hayatında öğretmenlere kolaylık sağlayacağını ifade etmek mümkündür. Literatür incelendiğinde kültürel değerlere duyarlı eğitim ile ilgili yapılan çalışmaların oldukça sınırlı olduğu görülmektedir. Ayrıca yapılabildiği çalışmaların büyük çoğunluğunun öğretmenlerle yapıldığı, öğretmen adayları ile yapılan çalışmaların ise sadece bir alanda öğrenim gören öğretmen adayları ile yapıldığı tespit edilmiştir. Öğretmenlerle yapılan çalışmaların önemli olduğu ancak hizmet içi dönemde bu konuda verilecek eğitimler sınırlı olduğundan kültürel değerlere duyarlı eğitim konusunda geç kalınmış olmaktadır. Hizmet öncesi dönemde yapılacak çalışmalar bu konudaki farkındalığı artırma konusunda daha yararlı olacaktır. Bu bağlamda farklı öğretmenlik branşlarında öğrenim gören öğretmen adayları ile yapılacak bir çalışmanın hem yapılması gerekenler bakımından durumu daha geniş bir açıdan ortaya koyacağı hem de erken tedbirler alınması noktasında veri sağlayarak ilgili literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu bakımdan lisans dönemindeki öğretmen adaylarının kültürel değerlerin ön plana çıktığı eğitim yaklaşımına hazırbulunuşluk derecelerinin nasıl olduğunun tespit edilmesi ve mevcut durumun ortaya konulması önem arz etmektedir. Belirtilen hususlardan dolayı böyle bir çalışmanın yapılmasına karar verilmiştir.

Mevcut çalışmanın amacı, öğretmen adaylarının kültürel değerlere duyarlı eğitime ilişkin hazırbulunuşluk (KÜDDEH) düzeylerini belirlemektir. Çalışmanın bundan sonraki kısımlarında "Kültürel Değerlere Duyarlı Eğitime Hazırbulunuşluk" ifadesi için KÜDDEH kısaltması kullanılmıştır. Oluşturulan amaca uygun olarak aşağıda sıralanan sorulara yanıt aranmıştır:

1. Öğretmen adaylarının KÜDDEH düzeyleri nedir?
2. Öğretmen adaylarının KÜDDEH düzeyleri cinsiyet, yaş, sınıf düzeyi, öğrenim görülen program ve yaşamın büyük ölçüde geçtiği yer değişkenlerine göre farklılık göstermekte midir?

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, bir betimsel tarama araştırmasıdır. Nicel araştırma yöntemleri içerisinde yer alan tarama modeli, önceden ortaya çıkmış veya halihazırda yaşanan bir durumun resmini çekerek betimleme gayesinde bulunan araştırma yaklaşımlarıdır (Karasar, 2016). Öğretmen adaylarının kültürel değerlere duyarlı eğitime hazırbulunuşluk düzeylerinin bilinmesi bu konuda yapılması gerekenleri anlamak adına önemlidir. Betimsel tarama yöntemiyle mevcut durumu anlamak hızlı ve pratik olduğundan öğretmen adaylarının KÜDDEH düzeylerini tespit etmek için bu yöntem kullanılmıştır.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın çalışma evreni, Gaziantep Üniversitesinin Eğitim Fakültesinde öğrenime devam eden 2358 öğretmen adaydır. Evrenin tümüne ulaşmak imkan ve zaman açısından birtakım zorluklar içerdiğinden evren içerisinden örneklem alınmıştır. Çalışmaya dahil edilecek örneklemin belirlenmesi için amaçsal tabakalı örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Belirtilen yöntem, popülasyonu temsil edecek şekilde popülasyonun belirli özelliklerine göre alt gruplar oluşturularak evreni tanımlamayı amaçlayan bir örnekleme yöntemidir (Büyüköztürk vd., 2016). Bu çalışmada amaçsal örnekleme yöntemine uygun olarak evrendeki her program bir katman olarak alınmış ve örneklem alınacak öğrenci sayısı her programın evrendeki oranı dikkate alınarak belirlenmiştir. Bu amaçla çalışmanın örneklemini Eğitim Fakültesinde öğrenim gören 350 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Örnekleme giren öğretmen adaylarının demografik özellikleri aşağıdaki Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1

Örnek Grubuna Dâhil Edilen Öğretmen Adaylarına Ait Demografik Özellikler

Demografik Özellik	Kategori	Sayı (N)	Yüzde (%)
Cinsiyet	Kadın	253	72.3
	Erkek	97	27.7
Sınıf Düzeyi	1. sınıf	46	13.1
	2. sınıf	114	32.6
	3. sınıf	129	36.9
	4. sınıf	61	17.4
Öğrenim Görülen Program	Sınıf Eğitimi	80	22.9
	Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık	59	16.9
	Türkçe Eğitimi	95	27.1
	İlköğretim Matematik Eğitimi	61	17.4
	İngiliz Dili Eğitimi	55	15.7
Yaş	18 ve altı	31	8.9
	19-22	248	70.9
	23-26	36	10.3
	27 ve üstü	35	10.0
Yaşadığı yer	Köy	74	21.2
	İlçe	48	13.7
	Şehir	111	31.7
	Büyükşehir	117	33.4

Tablo 1’de görüldüğü gibi, katılımcıların 253’ü (%72.3) kadın, 97’si (%27.7) ise erkektir. Katılımcıların 46’sı (%13.1) 1.sınıf, 114’ü (%32.6) 2.sınıf, 129’u (%36.9) 3.sınıf ve 61’i (%17.4) ise 4.sınıf öğrencisidir. Sınıf Eğitimi programından 80 (%22.9), Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık programından 59 (%16.9), Türkçe Eğitimi programından 95 (%27.1), İlköğretim Matematik Eğitimi programından 61 (%17.4), İngiliz Dili Eğitimi programından 55 (%15.7) öğretmen adayının katılımcı olarak çalışmaya dâhil olduğu anlaşılmaktadır. Eğitim fakültesinde bulunan bütün bölümler çalışmaya dâhil edilmiştir. Bölümlerin bünyesinde yer alan programlar Sınıf Eğitimi, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık, Türkçe Eğitimi, İlköğretim Matematik Eğitimi ve İngiliz Dili Eğitimi programlarıdır. Bu programlar dışında program bulunmadığından araştırma örneklemini belirtilen programlar oluşturmuştur. Katılımcıların yaş düzeylerine göre dağılımı 18 yaş ve altı 31 (%8.6), 19-22 yaş aralığı 248 (%70.9), 23-26 yaş aralığı 36 (%10.3) 27 yaş ve üzeri 35 (%10.0) kişidir. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının yaşamlarının büyük bölümünü geçirdiği yerlerin dağılımı Köy 74 (%21.2), İlçe 48 (%13.7), Şehir 111 (%31.7) Büyükşehir 117 (%33.4) şeklinde olmuştur.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplama aracı olarak öğretmen adaylarının KÜDDEH düzeylerini belirlemek amacıyla “Kültürel Değerlere Duyarlı Eğitime Hazırbulunuşluk Ölçeği (KDEHÖ)” kullanılmıştır.

Kültürel Değerlere Duyarlı Eğitime Hazırbulunuşluk Ölçeği

Karataş ve Oral (2017) tarafından geliştirilen 5’li Likert tipi ölçek; 21 maddeden ve “mesleki hazırbulunuşluk” ve “kişisel hazırbulunuşluk” olmak üzere iki alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçek geliştirme çalışmasında katılımcıları 2016-2017 eğitim yılında çeşitli üniversitelerin sınıf öğretmenliği lisans programı son sınıfında öğrenim gören 83’ü erkek 148’i kadın olmak üzere toplam 231 kişidir. Alt faktörlerin “kültürel değerlere duyarlı eğitime hazırbulunuşluk” boyutunun bileşenleri olduğu gerçekleştirilen Birinci ve İkinci Düzey Doğrulayıcı Faktör Analizleri (DFA) sonucunda doğrulanmış ve elde edilen uyum iyiliği indekslerinin yüksek olduğu görülmüştür. Araştırmanın bu bulgularından hareketle, ölçeğin geçerli ve güvenilir bir ölçek olduğu sonucuna varılmıştır. Ölçeğin Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı toplam ölçek için .90, “mesleki hazırbulunuşluk” .87 ve “kişisel hazırbulunuşluk” için .92 olarak bulunmuştur. Mevcut çalışmada Cronbach Alpha değeri toplam ölçek için .82, alt boyutlar için ise sırasıyla .81, .82 olarak bulunmuştur. Elde edilen bu puanlar, veri toplama aracı olan KDEHÖ’den elde edilen verilerin güvenilir olduğunu kanıtlar niteliktedir. Ölçekte bulunan “*Kültürel çeşitliliğin yaşandığı bir sınıfta öğretmenlik yapmaya hazırım.*” maddesi mesleki hazırbulunuşluk alt boyutunda yer alan maddelere; “*Ders sürecinde öğrencilerin kendi kültürlerine özgü örnekler vermeleri için cesaretlendirilmesi gerektiğini düşünüyorum.*” maddesi ise Kişisel hazırlık alt boyutunda yer alan maddelere örnek olarak verilebilir.

Verilerin Analizi

Çalışma kapsamında toplanan veriler SPSS-22 istatistik paket programı aracılığıyla analiz edilmiştir. Analiz işleminden önce, verilerin normal dağılıp dağılmadığını anlamak amacıyla normallik testi yapılmıştır. Yapılan bu testten sonra verilerin çarpıklık ve basıklık katsayı değerlerinin -1 ile +1 aralığında olduğu görülmüş ve verilerin normal dağıldığı görülerek analiz işleminde parametrik testlerin kullanılmasına karar verilmiştir. Araştırmada, öğretmen adaylarının KÜDDEH düzeylerini tespit etmek amacıyla uygulanan ölçek aracılığıyla toplanan verilerin

aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri hesaplanmıştır. Elde edilen değerler; '1-1.79 arası' *çok düşük*, '1.80-2.59 arası' *düşük*, '2.60-3.39 arası' *orta*, '3.40-4.19 arası' *yüksek* ve '4.20-5.00 arası' ise *çok yüksek düzey* aralıkları baz alınarak yorumlanmıştır. Verilerin analizinde betimleyici istatistiklerin kullanılmasının yanı sıra ölçek puanlarından elde edilen ortalamaların, cinsiyete göre değişip değişmediğini belirlemek için bağımsız gruplar t testi, öğrenim görülen programa, sınıf düzeyi, yaş grubu ve yaşamın büyük oranda geçtiği yere göre ise Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) yapılmıştır. Bu çalışmada, ölçekten alınan puanların ortalamalarından faydalanılarak öğretmen adaylarının KÜDDEH düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığı belirlenmeye çalışılmıştır.

Bulgular

Öğretmen Adaylarının KÜDDEH Düzeyleri

Çalışmada inceleme konusu yapılan “*Öğretmen adaylarının KÜDDEH durumları ne düzeydedir?*” sorusunun yanıtını bulmak için öğretmen adaylarının KDEHÖ’ye verdikleri yanıtlar incelenmiş ve hesaplanan ortalama ve standart sapma puanları aşağıda Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2

Öğretmen Adaylarının KDEHÖ’ye Verdikleri Yanıtlara Binaen Hesaplanan Ortalama ve Standart Sapma Puanları

Ölçek ve alt boyutları	\bar{x}	s
KDEHÖ Toplam	3.91	0.47
Mesleki hazırbulunuşluk	4.26	0.50
Yaşam ve kariyer becerileri	3.44	0.69

Tablo 2 incelendiğinde, öğretmen adaylarının ölçekten aldıkları puan ortalamasının ($\bar{x}=3.91$) yüksek düzeyde; KDEHÖ’nün alt boyutları olan kişisel hazırbulunuşluk ($\bar{x}=4.26$) çok yüksek, mesleki hazırbulunuşluk ($\bar{x}=3.44$) düzeyinin ise yüksek düzeyde olduğu görülmektedir.

Öğretmen Adaylarının Cinsiyete Göre KÜDDEH Düzeyleri

Çalışmada öğretmen adaylarının ölçeğe verdikleri yanıtlar üzerinden cinsiyet değişkeni baz alınarak yapılan t testi sonuçları aşağıda tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3

Öğretmen Adaylarının KÜDDEH Düzeylerinin Cinsiyet Değişkenine Göre t Testi Sonuçları

Ölçek ve Alt Boyutları	Cinsiyet	Sayı	\bar{x}	s	sd	t	p
KÜDDEH	Kadın	253	3.93	0.46	348	0.92	.358
	Erkek	97	3.87	0.53			
Kişisel Hazırbulunuşluk	Kadın	253	3.84	0.53	348	0.93	.352
	Erkek	97	3.93	0.60			
Mesleki Hazırbulunuşluk	Kadın	253	4.09	0.42	348	0.49	.629
	Erkek	97	4.02	0.53			

Tablo 3 incelendiğinde, öğretmen adaylarının ortalama puanları arasında KÜDDEH toplamı, kişisel hazırbulunuşluk ve mesleki hazırbulunuşluk düzeylerinde cinsiyete göre anlamlı farklılık oluşmadığı belirlenmiştir.

Öğretmen Adaylarının Sınıf Düzeyine Göre KÜDDEH Düzeyleri

Çalışmada öğretmen adaylarının ölçeğe verdikleri yanıtlar üzerinden sınıf düzeyi değişkeni baz alınarak yapılan ANOVA sonuçları aşağıda tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4

Öğretmen Adaylarının KÜDDEH Düzeylerinin Sınıf Düzeyi Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları

Betimsel İstatistikler					ANOVA Sonuçları					
Ölçek	Sınıf Düzeyi	N	\bar{x}	s	Varyans Kaynağı	K.T	sd	K.O	F	p
KÜDDEH	1.Sınıf	46	4.05	0.06	Gruplar arası	3.314	3	1.105	5.097	.002
	2.Sınıf	114	3.82	0.04	Gruplar içi	74.976	346	.217		
	3.Sınıf	129	3.88	0.05	Toplam	78.289	349			
	4.Sınıf	61	4.06	0.06						
Kişisel Hazırbulunuşluk	1.Sınıf	46	4.43	0.06	Gruplar arası	1.592	3	.531	2.139	.095
	2.Sınıf	114	4.22	0.04	Gruplar içi	85.878	346	.248		
	3.Sınıf	129	4.24	0.05	Toplam	87.470	349			
	4.Sınıf	61	4.29	0.07						
Mesleki Hazırbulunuşluk	1.Sınıf	46	3.54	0.10	Gruplar arası	9.532	3	3.177	7.028	.000
	2.Sınıf	114	3.28	0.06	Gruplar içi	156.422	346	.452		
	3.Sınıf	129	3.40	0.06	Toplam	165.954	349			
	4.Sınıf	61	3.75	0.08						

Tablo 4 incelendiğinde, öğretmen adaylarının kişisel hazırbulunuşluk düzeyleri ($F_{(3,346)}=2.139, p>.05$) bulunmuş oldukları sınıf düzeyine göre anlamlı olarak farklılaşmamaktadır ancak KÜDDEH düzeyleri ($F_{(3,346)}=5.097, p<.05$) ile mesleki hazırbulunuşluk düzeylerinde ($F_{(3,346)}=7.028, p<.05$) sınıf düzeyine göre anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Öğretmen adaylarının devam ettikleri sınıf düzeylerinin hangileri arasında anlamlı fark oluştuğunu anlamak için çoklu karşılaştırma testlerinden Scheffe testi yapılmıştır. Bu test sonucunda; KÜDDEH toplam puanlarında 2. sınıf düzeyi ile 4. sınıf düzeyi arasında 4. sınıf düzeyi lehine, mesleki hazırbulunuşluk alt boyutunda 2. sınıf düzeyi ile 4. sınıf düzeyi arasında 4. sınıf düzeyi lehine, 3. sınıf düzeyi ile 4. sınıf düzeyi arasında 4. sınıf düzeyindeki öğretmen adayları lehine anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir.

Öğretmen Adaylarının Öğrenim Görülen Program Değişkenine Göre KÜDDEH Düzeyleri

Çalışmada öğretmen adaylarının ölçeğe verdikleri yanıtlar üzerinden öğrenim görülen program değişkeni baz alınarak yapılan ANOVA sonuçları aşağıda tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 5

Öğretmen Adaylarının KÜDDEH Düzeylerinin Öğrenim Görülen Program Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları

Betimsel İstatistikler					ANOVA Sonuçları					
Ölçek	Öğrenim Görülen Program	N	\bar{x}	S	Varyans Kaynağı	K.T	sd	K.O	F	p
KÜDDEH	Sınıf Eğitimi	80	3.84	0.06	Gruplar arası	5.225	4	1.306	6.168	.000
	Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık	59	3.91	0.06	Gruplar içi	73.064	345	.212		
	Türkçe Eğitimi	95	3.99	0.04	Toplam	78.289	349			
	Matematik Eğitimi	61	3.71	0.06						
	İngiliz Dili Eğitimi	55	4.10	0.06						
Kişisel Hazırbulunuşluk	Sınıf Eğitimi	80	4.22	0.06	Gruplar arası	4.196	4	1.049	4.346	.002
	Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık	59	4.21	0.07	Gruplar içi	83.274	345	.241		
	Türkçe Eğitimi	95	4.40	0.04	Toplam	87.470	349			
	Matematik Eğitimi	61	4.09	0.06						
	İngiliz Dili Eğitimi	55	4.34	0.06						
Mesleki Hazırbulunuşluk	Sınıf Eğitimi	80	3.35	0.08	Gruplar arası	10.079	4	2.520	5.577	.000
	Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık	59	3.50	0.08	Gruplar içi	155.875	345	.452		
	Türkçe Eğitimi	95	3.44	0.07	Toplam	165.954	349			
	Matematik Eğitimi	61	3.21	0.08						
	İngiliz Dili Eğitimi	55	3.77	0.08						

Tablo 5 incelendiğinde, öğretmen adaylarının KÜDDEH düzeyleri ($F_{(4,345)}= 6.168, p<.05$) kişisel hazırbulunuşluk düzeyleri ($F_{(4,345)}=4.346, p<.05$) ve mesleki hazırbulunuşluk düzeyleri ($F_{(4,345)}=5.577, p<.05$) arasında öğrenim görülen program değişkenine göre anlamlı farklılık gözlenmiştir. Öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri programlardan hangileri arasında anlamlı fark oluştuğunu anlamak için çoklu karşılaştırma testlerinden Scheffe testi yapılmıştır. Bu test sonucunda KÜDDEH düzeylerinde İngiliz dili eğitimi öğrencileri ile sınıf eğitimi öğrencileri

arasında İngiliz dili eğitimi öğrencileri lehine, matematik eğitimi öğrencileri ile Türkçe eğitimi öğrencileri arasında Türkçe eğitimi öğrencileri lehine, İngiliz dili eğitimi öğrencileri ile matematik eğitimi öğrencileri arasında İngiliz dili eğitimi öğrencileri lehine anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir. Kişisel hazırbulunuşluk alt boyutunda Türkçe eğitimi öğrencileri ile matematik eğitimi öğrencileri arasında Türkçe eğitimi öğrencileri lehine anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir. Mesleki hazırlık alt boyutunda ise İngiliz dili eğitimi öğrencileri ile sınıf eğitimi öğrencileri arasında İngiliz dili eğitimi öğrencileri lehine, İngiliz dili eğitimi öğrencileri ile matematik eğitimi öğrencileri arasında İngiliz dili eğitimi öğrencileri lehine anlamlı farklılık olduğu görülmüştür.

Öğretmen Adaylarının Yaş Değişkenine Göre KÜDDEH Düzeyleri

Çalışmada öğretmen adaylarının ölçeğe verdikleri yanıtlar üzerinden yaş değişkeni baz alınarak yapılan ANOVA sonuçları aşağıda tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6

Öğretmen Adaylarının KÜDDEH Düzeylerinin Yaş Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları

Betimsel İstatistikler		ANOVA Sonuçları								
Ölçek	Yaş	N	\bar{x}	s	Varyans Kaynağı	K.T	sd	K.O	F	p
KÜDDEH	18 yaş ve altı	31	3.99	0.39	Gruplar arası	.927	3	0.309	1.382	.248
	19-22 yaş	248	3.88	0.48	Gruplar içi	77.362	346	.224		
	23-26 yaş	36	3.93	0.52	Toplam	78.289	349			
	27 yaş ve üstü	35	4.03	0.41						
Kişisel Hazırbulunuşluk	18 yaş ve altı	31	4.40	0.35	Gruplar arası	1.219	3	.406	1.630	.182
	19-22 yaş	248	4.24	0.51	Gruplar içi	86.251	346	.249		
	23-26 yaş	36	4.20	0.59	Toplam	87.470	349			
	27 yaş ve üstü	35	4.37	0.41						
Mesleki Hazırbulunuşluk	18 yaş ve altı	31	3.46	0.67	Gruplar arası	10.079	3	.508	1.069	.362
	19-22 yaş	248	3.40	0.68	Gruplar içi	155.875	346	.475		
	23-26 yaş	36	3.56	0.71	Toplam	165.954	349			
	27 yaş ve üstü	35	3.57	0.73						

Tablo 6 incelendiğinde, öğretmen adaylarının KÜDDEH düzeyleri ($F_{(3,346)}=1.382$, $p>.05$) kişisel hazırbulunuşluk düzeyleri ($F_{(3,346)}=1.630$, $p>.05$) ve mesleki hazırbulunuşluk düzeyleri ($F_{(3,346)}=1.069$, $p>.05$) arasında yaş değişkenine göre anlamlı farklılık gözlenmemiştir.

Öğretmen Adaylarının Yaşamın Büyük Ölçüde Geçtiği Yer Değişkenine Göre KÜDDEH Düzeyleri

Çalışmada öğretmen adaylarının ölçüğe verdikleri yanıtlar üzerinden yaşamın büyük ölçüde geçtiği yer değişkeni baz alınarak yapılan ANOVA sonuçları aşağıda tablo 7’de sunulmuştur.

Tablo 7

Öğretmen Adaylarının KÜDDEH Düzeylerinin Yaşamın Büyük Bölümünün Geçtiği Yer Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları

Betimsel İstatistikler					ANOVA Sonuçları					
Ölçek	Yaşamın Büyük Ölçüde Geçtiği Yer	N	\bar{x}	s	Varyans Kaynağı	K.T	sd	K.O	F	p
KÜDDEH	Köy	74	3.92	0.47	Gruplar arası	.764	3	0.255	1.136	.334
	İlçe	48	3.79	0.44	Gruplar içi	77.525	346	.224		
	Şehir	111	3.94	0.42	Toplam	78.289	349			
	Büyükşehir	117	3.93	0.53						
Kişisel Hazırbulunuşluk	Köy	74	4.25	0.48	Gruplar arası	1.043	3	.348	1.392	.245
	İlçe	48	4.15	0.55	Gruplar içi	86.427	346	.250		
	Şehir	111	4.32	0.43	Toplam	87.470	349			
	Büyükşehir	117	4.27	0.55						
Mesleki Hazırbulunuşluk	Köy	74	3.49	0.69	Gruplar arası	.972	3	.324	.680	.565
	İlçe	48	3.32	0.60	Gruplar içi	164.982	346	.477		
	Şehir	111	3.42	0.65	Toplam	165.954	349			
	Büyükşehir	117	3.47	0.69						

Tablo 7 incelendiğinde, öğretmen adaylarının KÜDDEH düzeyleri ($F_{(3,346)}= 1.136, p>.05$) kişisel hazırbulunuşluk düzeyleri ($F_{(3,346)}=1.392, p>.05$) ve mesleki hazırbulunuşluk düzeyleri ($F_{(3,346)}=.680, p>.05$) arasında yaşamın büyük bölümünün geçtiği yer değişkenine göre anlamlı farklılık gözlenmemiştir.

Sonuç ve Tartışma

Öğretmen adaylarının KÜDDEH düzeylerini inceleyen bu çalışmada, öğretmen adaylarının KÜDDEH düzeyleri yüksek, ölçüğün alt boyutları olan kişisel hazırbulunuşluk düzeyleri çok yüksek, mesleki hazırbulunuşluk düzeyleri ise yüksek düzey şeklinde bulunmuştur. Kültürel farklılıkların bulunduğu sınıflarda nasıl bir eğitim yapılması gerektiği ile ilgili alanyazın incelendiğinde öğretmenlerin bu konudaki hazırbulunuşluk düzeyinin yüksek olması gerektiği ile ilgili görüşlerin ağırlıkta olduğu görülmüştür (Convertino vd., 2019; Nieto, 2001). Bu çalışmada da öğretmen adaylarının KÜDDEH düzeylerinin yüksek çıkmasının olumlu bir durum olduğunu söylemek mümkündür. Bu bakımdan çalışmaya katılan öğretmen adaylarının meslek hayatlarında

kültürel değerleri dikkate alarak eğitim öğretim yapacakları ifade edilebilir. Polat (2009) tarafından yapılan çalışmada da benzer sonuçlar elde edilmiştir. Özdemir ve Dil (2013) tarafından yapılan araştırmada bu araştırmadakine benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Ayrıca öğretmen adaylarının KÜDDEH, kişisel hazırbulunuşluk ve mesleki hazırbulunuşluk düzeylerinin cinsiyete göre anlamlı olarak farklılaşmadığı görülmüştür. Öğretmen adaylarıyla yapılan benzer çalışmalarda da cinsiyete göre anlamlı fark oluşmadığı görülmüştür (Akın, 2016; Çoban vd., 2010; Kozikoğlu & Tosun, 2020; Kozikoğlu & Yıldırımoglu, 2021; Özdemir & Dil, 2013). Bu çalışmanın sonucunda öğretmen adaylarının KÜDDEH düzeylerinin cinsiyete göre benzerlik gösterdiğini söylemek mümkündür.

Araştırmada öğretmen adaylarının KÜDDEH düzeylerinin sınıf düzeyine göre farklılık gösterip göstermediğine bakılmış ve yapılan analiz sonucunda öğretmen adaylarının kişisel hazırbulunuşluk düzeylerinin sınıf düzeyine göre anlamlı farklılık göstermediği, KÜDDEH düzeyleri ile mesleki hazırbulunuşluk düzeylerinin sınıf düzeyine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği görülmüştür. Çalışma sonucunda; 1, 2 ve 3. sınıf düzeyi ile 4. sınıf düzeyi arasında, 4.sınıflar lehine anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir. Yapılan benzer çalışmalarda da diğer sınıf düzeylerine kıyasla 4.sınıflar lehine anlamlı bir fark olduğu görülmüştür. Akın (2016) tarafından yapılan çalışma sonucunda 4. sınıfta okuyan öğretmen adaylarının diğer sınıf düzeylerine göre anlamlı farklılık gösterdiği görülmüştür. Çoban vd. (2010) tarafından yapılan araştırmada da benzer şekilde 4. sınıfta okuyan öğretmen adaylarının diğer sınıf düzeylerinden farklılaştığı görülmüştür. Bununla birlikte Yılmaz ve Göçer'in (2013) yürüttüğü çalışmada sınıf düzeyleri arasında anlamlı bir fark oluşmamıştır. Bu araştırmada 4. sınıfta okuyan öğretmen adaylarının diğer sınıf düzeylerine göre daha yüksek puan ortalamalarına sahip olmaları diğer sınıf düzeylerine oranla aldıkları hizmet öncesi eğitim süresinin fazla olmasına bağlanabilir.

Öğretmen adaylarının KÜDDEH düzeylerinde sınıf eğitimi öğrencileri ile İngiliz dili eğitimi öğrencileri arasında İngiliz dili eğitimi öğrencileri lehine, Türkçe eğitimi öğrencileri ile matematik eğitimi öğrencileri arasında Türkçe eğitimi öğrencileri lehine anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir. Kişisel hazırbulunuşluk alt boyutunda Türkçe eğitimi öğrencileri ile matematik eğitimi öğrencileri arasında Türkçe eğitimi öğrencileri lehine, Türkçe eğitimi öğrencileri ile Sınıf eğitimi öğrencileri arasında Türkçe eğitimi öğrencileri lehine anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir. Mesleki hazırlık alt boyutunda ise İngiliz dili eğitimi öğrencileri ile sınıf eğitimi öğrencileri arasında İngiliz dili eğitimi öğrencileri lehine, İngiliz dili eğitimi öğrencileri ile matematik eğitimi öğrencileri arasında İngiliz dili eğitimi öğrencileri lehine anlamlı fark olduğu görülmüştür. Öğrenim görülen programlar arasındaki anlamlı farklılıklara bakıldığında dil öğretimi ile ilgili sözel programlardaki öğrencilerin daha yüksek ortalamalara sahip oldukları görülmüştür. Polat (2009) tarafından gerçekleştirilen bir çalışmada bu çalışmada elde edilen sonuçlara yakın bulgular elde edilmiştir. Tortop (2014) tarafından gerçekleştirilen başka bir yapılan çalışmanın sonuçlarının da bu çalışmadaki sonuçlarla uyumlu olduğu görülmüştür. Aslan ve Kozikoğlu (2017) tarafından öğretmenlerle yapılan çalışmada da farklı branşlardaki öğretmenlerin tutumları arasında sözel alanların lehine anlamlı farklılık oluşmuştur. Alanyazın incelendiğinde dil ile kültür arasında sıkı bir ilişki olduğundan ve dilin kültürün taşıyıcısı ve aktarıcısı olduğundan bahseden araştırmalara rastlanılmıştır (Göçer, 2012). Bu çalışmada ortaya çıkan durum sözel ve dilsel programlarda okuyan öğretmen adaylarının dil ve kültür ile ilgili daha fazla ders almalarından kaynaklanmış olabilir.

Öğretmen adaylarının KÜDDEH düzeyleri kişisel hazırbulunuşluk düzeyleri ve mesleki hazırbulunuşluk düzeyleri arasında yaş değişkenine bağlı anlamlı farklılık gözlenmemiştir. Ulaşılan bu sonuç alanyazındaki çalışmaların sonuçlarıyla uyumludur. Damgacı ve Aydın (2013) tarafından gerçekleştirilen bir çalışmada öğretim elemanlarının çokkültürlü eğitime yönelik tutumlarına bakılmış ve yaş değişkenine göre tutumlar arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır. Rengi ve Polat (2014) tarafından öğretmenler ile yapılan çalışmada benzer şekilde yaş değişkenine göre anlamlı farklılık görülmemiştir. Bu çalışmaya katılan öğretmen adaylarının yakın yaş gruplarında yer almaktadır. Benzer yaşlarda ve ortamlarda bulunan insanların bir konudaki görüşlerinin benzerlikler göstermesi olası bir durumdur. Alanyazındaki çalışmalar ve bu çalışmada yaş değişkenine bağlı anlamlı farklılık oluşmaması bu duruma bağlanabilir.

Öğretmen adaylarının KÜDDEH düzeyleri kişisel hazırbulunuşluk düzeyleri ve mesleki hazırbulunuşluk düzeyleri arasında yaşamın büyük bölümünün geçtiği yer değişkenine göre anlamlı farklılık gözlenmemiştir. Alanyazında öğretmen adaylarıyla yürütülen çalışmalarda bu çalışmadaki sonuçlara yakın sonuçlara ulaşılmıştır. Yılmaz ve Göçen (2013) tarafından yapılan çalışmada, öğretmen adaylarının yaşamlarını büyük çoğunluğunu geçirdikleri yerleşim yeri türüne göre ortalama puanları arasında anlamlı fark oluşmadığı görülmüştür. Taştekin vd. (2016) tarafından yapılan çalışmanın sonuçlarına bakıldığında da yerleşim yerine göre anlamlı farklılık bulunmamıştır. Demir ve Üstün (2017) tarafından yapılan çalışmada ise yerleşim birimine göre anlamlı fark bulunmuş ve bu durum nüfus bakımından kalabalık yerleşim birimlerinde yaşayan insanların farklı kültürlerdeki insanlarla karşılaşma ihtimallerinin yüksek olmasına bağlanmıştır. Bu çalışmada ortaya çıkan sonuca bakıldığında ise öğretmen adaylarının yaşamlarının büyük ölçüde geçtiği yerleşim yerleri farklı olsa bile benzer görüşlere sahip oldukları ifade edilebilir.

Öneriler

Araştırma sonucunda öğretmen adaylarının KÜDDEH durumlarında sınıf düzeyleri bazında anlamlı bir farklılığın olduğu görülmüştür. Ortaya çıkan bu durum üniversite eğitimi süresi ile ilgili gibi görünse de bu konuda her sınıf düzeyinden öğrencilerin bir arada bulunabileceği etkinliklerin yapılması bu farkı azaltmaya yardımcı olabilir.

Araştırma sonucunda sayısal alanlarda okuyan öğretmen adaylarının sosyal alan okuyan öğretmen adaylarına göre KÜDDEH düzeylerinin düşük olduğu ortaya çıkmıştır. Sayısal alanlardaki öğretmenlik eğitimi programlarına kültürel değerlerle ilgili seçmeli dersler eklenebilir.

Bu araştırmanın sonuçları alanyazın için önemli olmakla birlikte farklı örneklerle yapılacak araştırmaların alanyazını zenginleştireceği düşünülmektedir.

Etik Kurul İzin Bilgisi: Bu araştırmanın verileri 2020 yılı öncesi toplanmıştır.

Yazar Çıkar Çatışması Bilgisi: Bu çalışmada çıkar çatışması yoktur ve finansman desteği alınmamıştır.

Yazar Katkısı: Yazarlar makaleye eşit katkı sağlamış olduklarını beyan ederler.

Kaynakça

- Akın, E. (2016). Türkçe öğretmen adaylarının kültürlerarası duyarlılıklarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 11(3), 29-42. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.9276>
- Aronson, B., & Laughter, J. (2016). The theory and practice of culturally relevant education: A synthesis of research across content areas. *Review of Educational Research*, 86(1), 163-206. <https://doi.org/10.3102/0034654315582066>
- Aslan, M. & Kozikoğlu, İ. (2017). Öğretmenlerin çokkültürlü eğitime yönelik tutumları: Van ili örneği. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, (31), 729-737. <https://doi.org/10.14582/DUZGEF.1829>
- Convertino, C., Levinson, B.A., & González, N. (2019). Culture, teaching, and learning. In Banks, J.A., & Banks, C.A.M. (Eds.), *Multicultural Education: Issues and Perspectives* (pp. 25-41). John Wiley & Sons.
- Başbay, A. & Bektaş, Y. (2010). Çokkültürlülük bağlamında öğretim ortamı ve öğretmen yeterlikleri. *Eğitim ve Bilim*, 34(152), 30-43. eb.ted.org.tr/index.php/EB/article/view/6/843
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç-Çakmak, E., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2016). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. (22. baskı). Pegem A Yayıncılık.
- Çoban, A. E., Karaman, N. G. & Doğan, T. (2010). Öğretmen adaylarının kültürel farklılıklara yönelik bakış açılarının çeşitli demografik değişkenlere göre incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(1), 125-131. dergipark.org.tr/en/pub/aibuefd/issue/1498/18130
- Damgacı, F.K. & Aydın, H. (2013). Akademisyenlerin çokkültürlü eğitime ilişkin tutumları. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(45), 325-341. dergipark.org.tr/en/pub/esosder/issue/6159/82799
- Demir, S. & Üstün, E. (2017). Öğretmen adaylarının kültürlerarası duyarlılık ve etnik merkezlik düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(1), 182-204. <http://dx.doi.org/10.23891/yyuni.2017.7>
- Erdiller-Yatmaz, Z. B., Erdemir, E. & Erbil, F. (2018). Çocuk ve çocukluk: Okulöncesi öğretmen adayları anlatıyor. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 6(3), 284-312. <http://dx.doi.org/issn.2148-2624.1.6c3s14m>
- Erdoğan, Ö. (2016). Kentsel Yaşam ve Yozlaşma. *Anadolu Bil Meslek Yüksekokulu Dergisi*, (41), 13-33. dergipark.org.tr/en/pub/abmyoder/issue/46650/584872
- Göçer, A. (2012). Dil-kültür ilişkisi ve etkileşimi üzerine. *Türk Dili*, 729(1), 50-57. tdk.gov.tr/wp-content/uploads/2012/11/14.pdf
- Göçer, A. (2018). Yerleşik yaşama geçmiş yürüklerde konar-göçer yaşamın izleri üzerine bir kültür analizi: Yörük köyü örneği. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(2), 227-241. dergipark.org.tr/en/pub/joiss/issue/47398/598085
- Hein, G. E. (1991). *Constructivist learning theory*. Institute for Inquiry. <http://www.exploratorium.edu/education/ifi/constructivist-learning>

- Jackson, T. O., & Boutte, G. S. (2018). Exploring culturally relevant/responsive pedagogy as praxis in teacher education. *The New Educator*, 14(2), 87-90. <https://doi.org/10.1080/1547688X.2018.1426320>
- Karasar, N. (2016). *Bilimsel araştırma yöntemleri: kavramlar ilkeler teknikler* (30. baskı). Nobel Yayın Dağıtım.
- Karataş, K. & Oral, B. (2017). Kültürel değerlere duyarlı eğitime hazırbulunuşluk ölçeği geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 7(2), 257-268.
- Kotluk, N. & Kocakaya, S. (2018). Türkiye için alternatif bir sistem: Kültürel değerlere duyarlı eğitim. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15 (1), 749-789. <http://dx.doi.org/10.23891/efdyyu.2018.86>
- Kozikoğlu, İ. & Tosun, Y. (2020). Öğretmenlerin Kültürel Değerlere Duyarlı Pedagojiye İlişkin Görüşleri İle Kültürel Zekâları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 10(3), 539-548. <http://dx.doi.org/10.5961/jhes.2020.414>
- May, S., & Sleeter, C. E. (Eds.). (2010). *Critical multiculturalism: Theory and praxis*. Routledge.
- Morrison, K. A., Robbins, H. H., & Rose, D. G. (2008). Operationalizing culturally relevant pedagogy: A synthesis of classroom-based research. *Equity & Excellence in Education*, 41(4), 433-452. <https://doi.org/10.1080/10665680802400006>
- Nash, K. (2018). They have Verve: Preservice teachers' perceptions about culturally relevant/responsive pedagogy. *The New Educator*, 14(2), 153-170. <https://doi.org/10.1080/1547688X.2018.1426325>
- Nieto, S. (2001). *Language, culture, and teaching: Critical perspectives* (2nd edition). Routledge.
- Özdemir, M. ve Dil, K. (2013). Öğretmenlerin çokkültürlü eğitime yönelik tutumları: Çankırı ili örneği. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 46(2), 215-232. <https://124.im/pIQJi>
- Paris, D., & Ball, A. (2009). Teacher knowledge in culturally and linguistically complex classrooms: Lessons from the golden age and beyond. In L. M. Morrow, R. Rueda, & D. Lapp (Eds.), *Handbook of Research On Literacy Instruction: Issues of Diversity, Policy, and Equity* (pp. 379–395). Guilford.
- Pessoa, J., Deloumeaux, L., & Ellis, S. (2009). *The 2009 Unesco Framework for Cultural Statistics (FCS)*. UNESCO Institute for Statistics. http://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/unesco-framework-for-cultural-statistics-2009-en_0.pdf
- Polat, S. (2009). Öğretmen adaylarının çok kültürlü eğitime yönelik kişilik özellikleri. *International Online Journal of Educational Sciences*, 1(1), 154-164. www.acarindex.com/dosyalar/makale/acarindex-1423904515.pdf
- Rengi, Ö. & Polat, S. (2014). Sınıf öğretmenlerinin kültürel farklılık algıları ve kültürlerarası duyarlılıkları. *Zeitschrift für die Welt der Türken/Journal of World of Turks*, 6(3), 135-156. <https://124.im/DFM>
- Taştekin, E., Yükçü, Ş.B., İzoglu, A., Güngör, İ., Uslu, A.E.I. & Demircioğlu, H. (2016). Okul öncesi öğretmenlerinin çokkültürlü eğitime yönelik tutumlarının ve algılarının

incelenmesi. *Hacettepe Journal of Educational Research*, 2(1), 1-20.
dergipark.org.tr/en/pub/huner/issue/24605/260464

Tortop, H. S. (2014). Öğretmen adaylarının üstün yetenekli ve çok kültürlü eğitime ilişkin tutumları. *Üstün Yetenekliler Eğitimi Araştırmaları Dergisi-Journal of Gifted Education Research*, 2(2), 16-26. <https://124.im/bcM2QS>

Wyatt, T. R. (2014). Teaching across the lines: Adapting scripted programmes with culturally relevant/responsive teaching. *Pedagogy, Culture & Society*, 22(3), 447-469. <https://doi.org/10.1080/14681366.2014.919957>

Varış, F. (1994). *Eğitimde program geliştirme teori ve teknikleri*. Alkım Kitapçılık Yayıncılık

Yılmaz, F. & Göçen, S. (2013). Sınıf öğretmeni adaylarının kültürlerarası duyarlılık hakkındaki görüşlerinin farklı değişkenlere göre incelenmesi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (15), 373-392.
dspace.adiyaman.edu.tr:8080/xmlui/handle/20.500.12414/1409

Extended Summary

Statement of Problem

Culturally relevant/responsive teaching can be defined as an educational approach that aims to ensure that all students have high-level skills by incorporating their cultures, emotional and social backgrounds, cognitive schemas, experiences, and different cultural values such as language and ethnicity into education systems, learning and teaching processes (Kotluk & Kocakaya, 2018). It is stated that in an educational environment relevant to cultural values, students will feel more secure and valuable, will not be afraid of making mistakes, and will behave confidently and assertively because they can easily be involved in the learning/teaching process (Wyatt, 2014). Based on the understanding that there is no individual to be sacrificed in education, teachers' adopting such an approach in the classroom will contribute positively to the learning and teaching process.

There is no compulsory course or training related to culturally relevant/responsive teaching during the pre-service and in-service training periods of teachers. However, it has been stated in different studies that it is important to teach by considering cultural values during learning and teaching process (Aronson & Laughter, 2016; Başbay & Bektaş, 2010; Jackson & Boutte, 2018; Kotluk & Kocakaya, 2018; Morrison et al., 2008; Nash, 2018). From this point of view, it can be said that the preparations of teachers on this subject are effective in terms of quality education. It is possible to state that the development of teachers' proficiency levels in this subject, starting from the pre-service period, will facilitate teachers in their professional life. In this respect, it is important to determine the readiness level of prospective teachers for cultural values and to reveal the current situation.

Method

This research was designed as a descriptive research based on the survey model, which is one of the quantitative research methods. The sample of the research consisted of 350 teacher candidates studying at the Faculty of Education of Gaziantep University. In the study, the

"Culturally Relevant/Responsive Teaching Readiness Scale (CDEHE)" developed by Karataş and Oral (2017) was used as a data collection tool. Descriptive statistics, t-test and ANOVA were used in the analysis of the data.

Findings

As a result of the research, it was determined that teacher candidates' culturally relevant/responsive teaching readiness levels were high, personal readiness levels were very high, and professional readiness levels were high. While the mean scores of the pre-service teachers from the culturally relevant/responsive readiness for education scale did not differ significantly according to gender, age and the place where most of their life was spent, it showed a significant difference according to the grade level and program variables. In the total scores obtained from the scale, there was a significant difference between the 2nd grade level and the 4th grade level in favor of the 4th grade level. In the sub-dimension of professional readiness, it was determined that there was a significant difference between the 2nd grade and the 4th grade in favor of the 4th grade level, and between the 3rd grade and the 4th grade in favor of the 4th grade teacher candidates. As a result of the Scheffe test, which is based on the variable of the program studied, it has been determined that there is a significant difference between the total score averages between English language education students and elementary education students in favor of English language education students, and between mathematics education students and Turkish education students in favor of Turkish education students. In the sub-dimension of personal readiness, it was determined that there was a significant difference between Turkish education students and mathematics education students in favor of Turkish education students, and between Turkish education students and Elementary education students in favor of Turkish education students. In the vocational preparation sub-dimension, there was a significant difference between English language education students and elementary education students in favor of English language education students, and between English language education students and mathematics education students in favor of English language education students.

Discussion and Conclusion

When the literature on what kind of education should be given in classrooms with cultural differences, it was seen that the opinions about the need for teachers to have a high level of readiness in this regard were dominant (Convertino et al., 2019; Nieto, 2001). In this study, it is possible to say that the high readiness level of teacher candidates for culturally relevant/responsive teaching is a positive situation. In this respect, it can be stated that the teacher candidates participating in the study will conduct education and training by taking cultural values into account in their professional lives.

In the results of study; It was determined that there was a significant difference between the 1st, 2nd and 3rd grades and the 4th grades in favor of the 4th graders. Similar studies have also shown that there is a significant difference in favor of 4th graders compared to other grade levels. As a result of the study conducted by Akın (2016), it was seen that the 4th grade teacher candidates differed significantly from other grade levels. Similarly, in the study conducted by Çoban et al. (2010), it was observed that the 4th grade teacher candidates differ from other grade levels. In this study, the fact that the 4th grade teacher candidates have higher average scores than other grade levels can be attributed to the fact that they spent more time at school compared to other grade levels.

Considering the significant differences between the departments in the culturally relevant/responsive teaching readiness levels of the pre-service teachers, it was seen that the students in the verbal departments related to language teaching had higher averages. Similar findings were obtained in the study conducted by Polat (2009) with pre-service teachers. Similar results were obtained in the study conducted by Tortop (2014) with pre-service teachers. When the literature is examined, it has been found that there is a close relationship between language and culture and that language is the carrier and transmitter of culture (Göçer, 2012). The situation that emerged in this study may be due to the fact that the pre-service teachers studying in the verbal and linguistic departments took more courses on language and culture.